ESMA
European Securities and Markets Authority

An Intleacht Shaorga a úsáid chun Infheistíocht a dhéanamh: **Cad ba cheart duit a mheas**

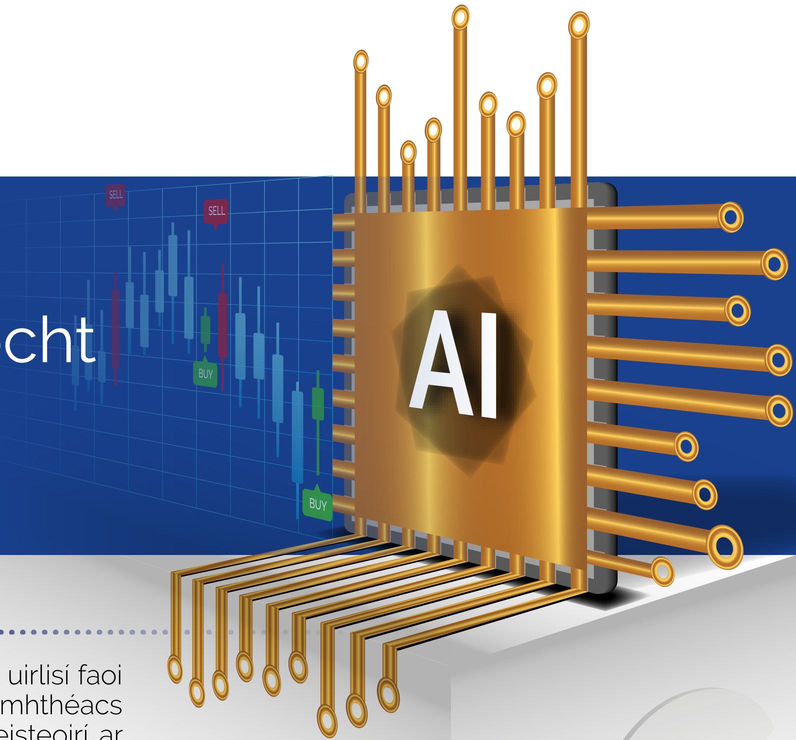

Tá méadú ag teacht ar an tóir atá ag an bpobal ar uirlisí faoi thiomáint Intleacht Shaorga (IS), lena náirítear i gcomhthéacs na hinfheistíochta airgeadais. Tá rochtain ag infheisteoirí ar uirlisí agus feidhmchláir (aipeanna) phoiblí IS ar líne lenar féidir infheistíochtaí a mholadh bunaithe ar eolas atá ar fáil go poiblí(1).

Is féidir le huirlisí intleachta saorga tacaíocht luachmhar a chur ar fáil in go leor réimsí, ach baineann sraith rioscaí leo freisin. In ainneoin a n-acmhainneachta nuálaí, is féidir le huirlisí intleachta saorga comhairle a ghiniúint a d'fhéadfadh a bheith míchruinn nó míthreorach agus a bhféadfadh drochchinntí infheistíochta agus caillteanais shuntasacha airgeadais a bheith mar thoradh orthu.

An buneolas atá uait

1

Faigh dearcthaí éagsúla

Ná bí ag brath go hiomlán ar uirlisí IS atá ar fáil go poiblí le haghaidh cinntí infheistíochta a d'fhéadfadh tionchar a imirt ar do leas airgeadais. Bain úsáid astu mar cheann amháin de na hacmhainní éagsúla atá ar fáil agus smaoinigh ar chomhairle a fháil ó ghairmithe údaraithe.

2

Seachain scéimeanna a mhaíonn saibhreas tapa

Bí amhrasach faoi ghealltanais maidir le torthaí arda trí straitéisí IS-bhunaithe.

3

Tá tábhacht leis an rialáil

Níl aon oibleagáid ar uirlisí intleachta saorga atá ar fáil go poiblí ar líne gníomhú chun do leasa.

4

Tuiscint a fháil ar na rioscaí

Bí ar an eolas faoi theorainneacha na comhairle a ghineann IS agus faoi na míchruinnis a d'fhéadfadh a bheith inti, toisc go bhféadfadh sí a bheith bunaithe ar fhaisnéis atá as dáta, mícheart nó neamhiomlán.

5

Do phríobháideachas a chosaint

B'fhéidir nach mbeidh bearta slándála leordhóthanacha i bhfeidhm ag na huirlisí seo chun do chuid sonraí pearsanta a chosaint.

(1) Níl an doiciméad seo ceaptha cáiliú dlíthiúil a chur ar fáil i leith na seirbhísí a gcuirtear síos orthu anseo. Beidh tréithriú dlíthiúil aon seirbhísí den sórt sin faoi réir an chreata rialála is infheidhme ar bhonn cáis ar chás.

Bí cúramach agus uirlisí poiblí IS ar líne á n-úsáid agat a mholann infheistíochtaí duit

Tá méadú ag teacht ar infhaighteacht uirlisí poiblí intleachta saorga ar líne ar féidir leo, má iarrtar orthu, comhairle an-áititheach agus, de réir dealraimh, ghairmiúil a chur ar fáil maidir le hinfheistíochtaí. Is féidir leis na huirlisí seo ceisteanna a chur ort fiú faoi do stádas airgeadais, do chuspóirí, do lamháltas riosca agus do roghanna, chun comhairle infheistíochta a sholáthar duit ar cosúil go bhfuil sí curtha in oiriúint do do chúinsí pearsanta ar leith.

Tabhair faoi deara le do thoil:

- Níl uirlisí poiblí IS ar líne údaraithe ná maoirsithe ag rialtóirí airgeadais. **Mar infheisteoir, níl an chosaint chéanna agat is a bhíonn agat agus tú ag úsáid seirbhísí ó ghnólachtaí infheistíochta údaraithe.** Mar shampla, níl aon oibleagáid ar uirlisí intleachta saorga poiblí ar líne gníomhú chun do leasa nó comhairle a chur ar fáil atá saincheaptha do do chúinsí pearsanta.

- Níl uirlisí poiblí IS ar líne ceaptha go sainráite chun comhairle infheistíochta a ghiniúint. **D'fhéadfá a bheith i mbaol caillteanais airgeadais.**

- Is minic a oibríonn uirlisí poiblí IS ar líne ar bhealaí nach dtuigeann a bhforbróirí go hiomlán fiú. Fágann sé sin go bhfuil riosca ag baint le bheith ag brath orthu, go háirithe i margaí airgeadais casta dothuartha. **Seachain a bheith ag brath ar uirlisí uathoibrithe amháin; tá breithiúnas daonna ríthábhachtach.**

- Ní cheanglaítear orthu na caighdeáin agus na rialacha dochta céanna a chur i bhfeidhm agus a cheanglaítear ar eintitis údaraithe, rud a chiallaíonn, má théann rud éigin amú, **go bhféadfadh sé nach mbeadh rochtain agat ar ombudsman airgeadais ná ar shásraí malartacha um réiteach díospóidí chun gearáin a réiteach**.

- **Cuimhnigh nach féidir le haon duine, uirlisí intleachta saorga san áireamh, margaí airgeadais a thuar go cruinn.** Cé gur teicneolaíocht í an intleacht shaorga a bhfuil gealladh fúithi, níl aon bhealach éasca ann le saibhreas a bhaint amach.

- Ná bí ag brath go hiomlán ar uirlisí intleachta saorga atá ar fáil go poiblí le haghaidh faisnéis agus comhairle infheistíochta. **Bailigh faisnéis ó fhoinsí éagsúla sula ndéanann tú cinntí infheistíochta.**

- **Smaoinigh ar theagmháil a dhéanamh le gairmithe údaraithe** le haghaidh cinntí infheistíochta a d'fhéadfadh tionchar a imirt ar do leas airgeadais.

- **Ná roinn sonraí pearsanta (e.g. ainm, aois, inscne, sonraí teagmhála, teideal, stádas pósta nó staid airgeadais) le huirlisí intleachta saorga atá ar fáil go poiblí ar líne.** B'fhéidir nach mbeidh bearta slándála leordhóthanacha i bhfeidhm ag na huirlisí seo, rud a chuirfeadh do chuid sonraí pearsanta i mbaol. Cosain do phríobháideacht.

Bí san airdeall ar aipeanna faoi thiomáint IS a ghineann 'comharthaí stoic'

Tá méadú ag teacht ar líon na suíomhanna gréasáin agus na n-aipeanna a thairgeann 'smaointe' agus moltaí trádála arna nginiúint ag IS, go minic ar tháillí costasacha míosúla nó bliantúla, agus úsáid á baint as ainmneacha amhail 'stocbhailiú' nó 'comhartha stoic'.

Ba chóir duit a bheith ar an eolas faoin méid seo a leanas:

- Is gníomhaíocht rioscúil go bunúsach é trádáil ionstraimí airgeadais agus tá sé thar a bheith deacair, nó fiú dodhéanta, gluaiseachtaí praghsanna a thuar. **Bí ar an airdeall maidir le suíomhanna gréasáin agus aipeanna a mhaíonn gur féidir leo praghsanna urrús amach anseo a thuar le cruinneas ard.**

- Féadfaidh go mbeidh faisnéis mhícheart á giniúint ag uirlisí faoi thiomáint IS a sholáthraíonn smaointe trádála. D'fhéadfadh siad a bheith bunaithe ar fhaisnéis atá as dáta, mícheart nó neamhiomlán. Féadfaidh éagsúlacht mhór a bheith i gceist le cruinneas na dtuartha a ghintear le IS. **D'fhéadfá airgead a chailleadh trí bheith ag brath ar na huirlisí seo amháin.**

Tabhair aird chúramach agus sceipteachas ar uirlisí IS i gcónaí.

- Déan cinnte go dtuigeann tú na rioscaí bunúsacha a bhaineann le trádáil urrús agus **smaoinigh ar chomhairle a lorg ó ghairmithe infheistíochta údaraithe** ar féidir leo comhairle shaincheaptha agus moltaí pearsantaithe a sholáthar.

- Cuimhnigh nach féidir le duine ar bith, lena n-áirítear uirlisí faoi thiomáint IS a sholáthraíonn smaointe trádála, rath sa stocmhargadh a dhearbhú. **Ná cuir muinín i maíomh ná i ngealltanais maidir le tuairisceáin fhíorarda a bhfuil cuma rómhaith orthu.**

- Agus infheistíocht á déanamh agat, **déan taighde cúramach i gcónaí agus glac cinntí meáite**.

© An tÚdarás Eorpach um Urrúis agus Margaí, 2025

Lucsamburg: Oifig Foilseacháin an Aontais Eorpaigh, 2025

Údaraítear atáirgeadh ach an fhoinse a lua.

PDF ISBN 978-92-95240-13-1 doi:10.2856/0253275 EK-01-25-008-GA-N